

Szerkesztőség, Kiadó-
Hivatal és NyomdaCluj, Kolozsvár, St. Barón
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 450

Félévre — 240

Negyedévre — 130

Egy hónapra — 45

Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 12

Egy szám — 1

VI. évfolyam, 2. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Adar 4.

1923. február 21. Kedd

Az egységért

Tudósok vitájkák, bölcselők keresik, mi volt az a csodálatos erő, amely a zsidó népet szétszórtatásnak sötét századain át fentartotta, életre és megújodásra képessé tette? Mivel magyarázható, hogy nagy, világhódító népek hatalmuk delelőjéről lebuktak és elmerültek az enyveset semmijébe és ez a testvértelen, tüdőtt fajta ma is él és az elhivatottság kinjával és gyönyörűségével szívében új jövőket keresi? Egykor mágikus erőket, kárhozatos ördöngöségeket sejtettek ködös középkori koponyák a szokatlan jelenség mögött s még ma is hitetlenkedve kutatják sokan megmaradásunk misztériumát. Valóban, hoztunk magunkkal napsugaras földünkön egy csodás elixirt, amely megmentett az elhanyagolástól és erőt adott, hogy a gyűlölet és tildözés poklan keresztül is átmentünk magunkat a jövőbe. Ez a csodálatos szer: a mi örök optimizmusunk és megtörhetetlen hittünk. A zsidó nép történetének legzomorubb korszakaiban sem esett kétségbe és nem gyötörte halálfélelem válságos napjaiban, mert erősen hitte, hogy neki rendeltetése van a földön, miként minden igazságkereső népnek és hitte, hogy ez az igazság, a népek közös igazsága felderül egyszer, a sötétséget világosság váltja fel s a gyűlöletről szeretet lesz. Az optimista világnézet tett erőssé a multban, hogy tovább küzdjünk az életért és ez szól hozzánk most is, amikor újra a gyűlölet árja csapkod körülöttünk: Bátorság zsidók, ne csüggedjétek! Tuladják majd ezt a vihart is!

Lehet-e zsidó újságnak viharos időkben szebb, örömeőbb hivatása, mint újra és újra meghirdetni a régi hitet? Az Uj Kelet eddig is a zsidó népleltek megszólaltatója volt és most, hogy hosszú, gyötrelmes hallgatása után újra megszólal, még nagyobb hévvel és bensőséggel akarja szolgálni az egész erdélyi zsidóság ügyét. Mert amíg mi hallgattunk, beszéltek helyettünk az események. A megkínzott, hanyatló Európa fölött egy új átok terjesztette ki fekete szárnyait, melynek fenyegető árnyéka Románia fölött is elvonult: az antiszemitizmus. A zsidó nép számos korszakot élt már át, amikor meg kellett küzdenie ezzel a rémmel, de nagy hite mindenkor megmutatta a leghelyesebb utat, amely kivezeti nyomorúságából. A zsidóság mindig megértette az idők parancsát, változó sorsa megadta a képességet, hogy éles tekintettel nézzen a jövőbe. Most újra a jövőbekémlelés ideje van.

Az erdélyi zsidóság is sorsfordulat előtt áll, meg kell teremtenie a szilárd alapokat, amelyek új hazájában való nyugodt és egészséges elhelyezkedését biztosítják. Ezeket az alapokat az utóbbi idők szerencsétlen kilengései súlyosan veszélyeztetik s ezért még fokozottabban áll fenn az okos, megfontolt cselekvés szükség. Jogainkért és veszélyeztetett érdekeinkért egységesen kell sikraszállanunk, mert sorsunk közös s az ellenünk támadók sem tesznek különbséget közöttünk. Az egységes zsidó szervezkedés problémája a legsürgetőbb aktualitások élére került. A Kelet- és Középeurópán végigviharzó antiszemita jelenségek megérelték mindenütt a zsidóság vezetőiben a meggyőződést, hogy az egységesen megnyilatkozó gyűlölettel szemben az egyetlen hathatós védelem, ha a zsidóság maga is egységesen igyekszik kivédeni a ráirányított csapásokat. Az egész nagyromániai zsidóságnak össze kell fognia, hogy most, amikor az ország alaptörvényei készülnek és minden a kialakulás stádiumában van, a zsidóságot ne semmizék ki az alkotmány és a jogok áldásából.

De még mielőtt az országos, nagy egységet megteremthetnénk, ki kell építenünk az erdélyi zsidóság közös frontját, hogy ezzel is előbbre vigyük az egész romániai zsidóság ügyét. Ennek a békülő és építő munkának lesz a hirdetője az Uj Kelet.

Erdélyben már évekkel ezelőtt történtek biztató kísérletek az egységes zsidó szervezkedésre, különösen a forradalom és a rákövetkező nagy átalakulás hatása alatt érezte mindenki a testvéri összefogódzás kényszerét, de az idő még nem érett meg rá, hogy a tervből konkrét valóság legyen. A viszonylagos nyugalom ideje alatt ismét előtérbe kerültek a kiélezett pártszempontok, amelyek megghiúsítottak minden törekvést a zsidó erők összefogódzására. Az utóbbi hónapok szomorú tanulságai azonban megmutatták, milyen fájdalmasan kell nélkülöznünk azt a szívet, amely az egész erdélyi zsidóság nevében beszélhet, panaszkodhat és követelhet. Ösztönösen alakult ki mindenkiben a kívánság, hogy meg kell találni végre a formát, amely minden becsületes zsidó törekvés összehozhat, meg kell teremteni az önfegyelmézésnek azt a légkörét, amelyben a legkülönbözőbb pártok és frakciók is összeműködhetnek a magasabb, közös célok érdekében. Hiszen oly kicsinyek az ellentétek, amelyek szétválasztanak s oly nagyok az érdekek, amelyek összehoznak.

Franciaország tárgyalni óhajt Németországgal

Kudarccal végződött a londoni tanácskozás. Erős hossz-irányzat a párisi tőzsdén. Az orosz értékek váratlan felöretörése.

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Londonban napokig tartó tanácskozások folytak Franciaország megbízottja Le Troquer munkügyi miniszter és Bonar Law között a rajnai zónáról, amelyet az angolok tartanak megszállva. A franciák szeretnék ezt a zónát a Ruhr-vidék körülkerítésénél a maguk céljaira felhasználni. Az angolok sem kivonulni nem akarnak, sem jóindulatú semlegességüket feladni. A tanácskozások kudarcra végződtek.

Diplomáciai visszautasítás

Mihely a francia bizottság visszaérkezett Párisba, Poincaré magához kérette Le Troquert és hosszabb tanácskozást folytatott vele az angol ellenjavaslatokra vonatkozólag. Troquer közölte Poincaréval, hogy ezeket a javaslatokat ő már Londonban elfogadhatatlannak mondotta. Az angol álláspontot diplomáciai visszautasításnak tekintti s erről a francia minisztertanács fog dönteni. A Petit Parisien úgy tudja, hogy amennyiben az angol ellenjavaslatokat Franciaország visszautasítaná, Anglia visszavonná Ruhrmenti csapatait. Ez azonban nem fog megtörténni. Most újabb miniszteri bizottság utazik Londonba, ezt a bizottságot Wigand vezeti.

Londonból megerősítik a hirt, hogy Anglia nem ismeri el Degoutteot francia tábornokot az összes rajnai csapatok főparancsnokának, mert Anglia nem járult hozzá a jóvátételi bizottságnak Németország mulasztásait megállapító határozataihoz. Tudvalevő, hogy ezeknek a határozatoknak alapján történt a francia megszállás.

A Daily News beavattott körökből arról értesül, hogy Németország hajlandó tárgyalni Franciaországgal, hogy biztosítékot kap, hogy a Ruhr-vidék megszállását nem kívánják tartossá tenni s erre nézve kielégítő ajánlatot tesznek. A birodalmi kormány minden fáradozása most arra irányul, hogy a pénzügyeket rendezze. Cuno kancellár a német javaslatok elutasítása után megállapodott a Harri-man-koncernnel, a londoni Citi end Midland bank

A megoldatlan problémák egész légiója várja a közös szervezet megalakulását. Itt van a községi szervezetünk kérdése, amelyről most készül törvényjavaslat az illetékes minisztériumban, de még azt sem tudjuk, vajon érettünk-e, vagy ellenünk készül-e. A napokban olvashatunk egy miniszteri tervről, amely nem akar kevesebbet, minthogy megvonja az egyházaktól az adószedés jogát. Ez egyértelmű volna hitközségeink és intézményeink megfojtásával. Ki léphetne fel kellő sullyal és eréllyel e veszélyeztetett pozíciókért, ha nem az egységes zsidó szervezet? Itt van a zsidó polgárjogok és kisebbségi igények problémája, amelyekről dr. Stern képviselő tegnap jelentette ki, hogy még távolról sincsenek megoldva. Az új alkotmány szerinte ellentmondásban van a békeszerződéssel. Ki emelhetne szót a sérelmek ellen, ha nem a zsidóság egyeteme?

Az erdélyi zsidóságnak meg kell mutatnia végre igazi arculatát, hogy ne fordulhasson előtöbbé az, ami a multban gyakori volt, hogy a zsidóság egyik csoportját a másik ellen játszik ki. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyintézőbizottsága legutóbbi ülésén megtette az első biztató lépést a békés együttműködés felé. Kinyújtotta testvéri karját az összes zsidó szervezetekhez. Nem szabad kételkednünk benne, hogy az elhangzott hívó szó visszhangra fog találni a zsidó szívekben.

igazgatóságával, hogy továbbra is támogassák anyagilag a birodalmi bankot és segítsék a német kormányt pénzügyi akciói terén. A megállapodás szerint Berlinben a dollárt, Newyorkban a franci frankot dobják piacra, miáltal azt remélik, hogy a dollárt, mely most tizennyolcezeren áll tizezerre stabilizálják s így sikerül a márkát megerősíteni.

Elmérgesedett az angol-francia viszony

Londonból jelentik: A Ruhr-terület angol-francia határán kétnyelvű táblákat állítottak fel figyelmeztetésül az angol és francia katonáknak. Az angol katonáknak tilos ezentul francia megszállott területre lépni s a francia katonáknak viszont az angol területre való lépést tiltották meg. Mindez a helyzet elmérgesedésére vall.

A német kormány a francia-belga megszállók kiviteli tilalmára azzal válaszolt, hogy utasítást adott a kereskedőknek és az iparosoknak, amelyben a francia-belga határon minden árukivitelt tiltott. Megtiltotta a kereskedőknek és az iparosoknak, hogy a részükre szállított árukat külföldi devizákkal fizessék. Végül figyelmezteti őket, hogy a vámfizetéseket megszállatlan területen levő hivataloknál kell teljesíteni.

Franciaország tárgyalni óhajt

Bécsi hír szerint a francia kormány tárgyalni óhajt a németekkel. A Quai d'Orsayról érkezett hír azt mondja, hogy Franciaország és Németország között lehetséges a közvetlen tárgyalás, de a német kormányuk kell kerteles nélkül javaslatot tenni. A német kormány megbízásával esetleg a német nagyipar is tehetne javaslatokat. Ebben az esetben a párisi német követségen át közvetlenül kellene a francia kormányhoz eljuttatni az erre vonatkozó közlést.

Nagy áremelkedések a párisi tőzsdén

Párisból jelentik: Körülbelül tíz nap óta nyilvánvalóvá lett, hogy a Ruhr-megszállás nem egy-

Értékvesztés. Amerika és Anglia milliószámra értékesítik frankkötveleéseiket. A párisi tőzsdén erős hossa-hangulat lett általános. A szállítás nagyjából napról-napra fokozódik. Elsősorban azokat az ártípus-papírokat vásárolják, amelyek Anglia, Amerika, Spanyolország és Svájc felé gravitálnak. Az aranybánya-papírok huszonöt százalékkal, egyéb külföldi értékek harminzötötől negyven százalékig emelkedtek. Erősen foglalkoztatja a francia tőzsdét az orosz értékek erős előretörése. A francia község és a politika megegyesik abban, hogy helyre kell állítani Oroszországgal a kapcsolatokat, nehogy a németek megelőzzék a franciákat és kizorítsák az orosz piacokról. Az Oroszországgal való nagyobb pénzügyi összekapcsolásoktól azt remélik, hogy megmenekülnek a Franciaországban elhelyezett huszmilliárdnyi orosz értéket.

Francia-orosz-japán szövetség?

Párisból jelentik: Szovjetorszag képviselője látogatást tett Tokióban. Diplomáciai körökben a látogatást jelentősnek tartják, azt hiszik, hogy a franciák keze is benne van ebben a machinációban. Franciaország Anglia ellen orosz-japán-francia érdekcsoportot akar létrehozni.

A német ellenállás

Berlinből jelentik: Számos francia csapat megállotta Gelsenkirchen városát, mivel annak polgármestere visszautasította a francia tisztok megsebesítése miatt a városra kirótt 100 millió márkás büntetés megfizetését. A franciák megállították a postát, az állomásokat és a pénzügyi középületeket, amelyek megsejálva fognak tartani a bírság lefizetéséig.

A belga hatóságok a duisburgi polgármestert gyhavi fogházra ítélték. Az elítélt felebbezett. Ebben a Kaiserhof-szálloda mellett egy bomba robbant. A kár jelentéktelen. A Rajna-Herne csatornában a francia torgalom megakadályozására elhelyezett bárkák tulajdonosait a franciák bíróság elé állították. A francia csapatok a gelsenkirchenei városi pénztárban talált 110 millió márkát a városra rívetett hírség fejében elkobosták. Düsseldorfban jelentés szerint a néppárt, a centrum s a nacionalisták elhatározták, hogy a passzív rezisztenciából átmennek az aktív rezisztenciába.

Severine német belügyminiszter a francia tilalom ellenére lement a megszállt területre. Dortmundban a szakszervezetekkel és a helyi hatóságokkal tanácskozott a helyzetről. Örömet fejezte ki a lakosság hűsége miatt. Grömer közlekedési miniszter szintén a megszállt területen tartózkodik. Itt főleg vasutasokkal tanácskozott, kik közül számosat családostól kintasítottak.

Rassay hazaárulással vádolja a Reform-pártot
Ma nyílik meg a magyar nemzetgyűlés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, február 19. Az új pártalakulással kapcsolatosan ma szenzációs fordulat történt. Rassay Károly, aki a liberális ellenzék egyik népszerű vezére volt, hosszas egyeztető tárgyalások után is kimaradt az új alakulásból és nyilvánvalóvá lett, hogy Rassayt mely elvi ellentét választja el az októbristáktól. Rassay ma feltűnést keltő nyilatkozatban indokolja meg távolmaradását az új ellenzéki alakulástól.

— Nem akarok olyan pártban működni — mondotta Rassay — amely az országon kívül élő egyénekkel tart fenn összeköttetést. Ez nemcsak a liberális szemponjtjából, de nemzetiségi (?) szempontból is veszedelmet jelenthet az országra.

A nyilatkozat nyomán egyes politikai körökben Rassaynak más kijelentését is portálják, amely szerint Rassay okmányoszerű adatokkal is bizonyítani kívánja, hogy az új alakulás államellenes és olyan leleplezésekre készül, amelyek a hazaárulással egyenlő ténykedéseket tulajdonít az új párt egyes tagjainak és barátainak.

Rassay nyilatkozata és fenyegetése annál nagyobb feltűnést keltett, mert ismeretes, hogy maga Rassay is szoros összeköttetést tartott fenn az emigráció egyes vezetőivel, a nemzetiségi veszély-re való utalást pedig akként magyarázzák, hogy Rassay esetleg a zsidó-szervezetben is új álláspontot foglal el.

Az új párt körében a legnagyobb nyugtalommal fogadták Rassay nyilatkozatát és követelik, hogy

Rassay haladéktalanul hozza nyilvánosságra adatait, mert a hazaárulásnak még burkolt vádját sem hajlandó bizonyítékok nélkül eltárni. Hisz szerint a Reform-párt elnöke, Giesswein Sándor a nyilvánosság előtt fogja felszólítani Rassayt, hogy az adatokat közölje.

Kedden reggel külsőben megnyitják a nemzetgyűlést is, amelynek jelen ülészekán minden bizomnyal az új párt körül heves jelenetek fognak lejátszódni. Giesswein Sándor már a keddi ülésen fogja napirend előtti felszólalásban bejelenteni az új párt megalakulását.

A Szövetség az egységért

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Erdélyi Zsidó Szövetség Nagy Intéző Bizottsága február 7-én és 8-án a tagok rendkívül nagy érdeklődése mellett ülést tartott a Szövetség központi irodájának helyiségében. A gyűlésen a Nagy Intéző Bizottság kolozsvári és vidéki tagjai majdnem teljes számban megjelentek. Dr. Fischer Tivadar elnöki megnyitójában meghatározott szavakban emlékezett meg Max Nordauról, a zsidó nemzeti mozgalom elhunyt kiváló vezérééről. Nordaurt mint a hűség és a lelkes önfeláldozás mintaképét állította oda, akinek emléke mindig élni fog a zsidó nép lelkében.

A gyűlés ezután a politikai javaslatokat vette tárgyalás alá, amelyek legfőképpen az egységes zsidó szervezet kérdése körül forogtak. A Nagy Intéző Bizottság hosszabb vita után elfogadta dr. Fischer Tivadar elnök következő indítványát:

A Zsidó Nemzeti Szövetség központi Nagy Intéző Bizottságaként a nemzetközi antiszemita mozgalomnak az országban legutóbb bekövetkezett elhatalmasodására és azokra a veszélyekre, melyek ennélfogva Erdély, Bánát, Maramaros és Körösvidék zsidóságát fenyegetik, de figyelemmel a zsidó közéletnek oly számos súlyos problémájára is, melyek régóta megoldásra várnak; a jelenlegi viszonyok között legfőbb gondját arra óhajtja fordítani, hogy az Erdély, Bánát, Körösvidék és Maramaros területén lakó zsidóság egyetemének energiáit az antiszemita mozgalom elleni küzdelemre, polgári jogainak hathatós megvédésére és a zsidó közélet legfőbb problémáinak megoldására egyesítse.

Ez egyesítés legtermészetesebb keretében, anélkül a rendeltetésénél fogva, melyet a Szövetség a szervezeti szabályzatban lefektetett alapelvek szerint betölteni hivatott és azon módozatnál fogva, melyet a Szövetség szervezeti szabályzata a hozzávaló csatlakozás tekintetében a zsidó hítközsegeknek elveik feladása és önállóságuk csorbítása nélkül lehetővé tesz, maga a Szövetség szolgálhatna ugyan, de ha ennek ellenére az egység keretét zsidó szerint maga a Szövetség nem nyújthatná, a Nagy Intéző Bizottság egy pillanatig sem fog habozni, hogy az egyetemes érdeket képező szobanforgó keretnek más formában való megteremtését elősegítse.

Mindenesetre égetően sürős szükség van egy szervezetre, mely Erdély zsidóságának egyetemét az összességet érintő nagy kérdésekben a kellő autoritás iránymutatni képes és mindenki előtt kétségbevonhatatlanul képviselni jogosított legyen. A Nagy Intéző Bizottság elhatározza, hogy ebben az ügyben a beszercei ort. központi irodához, a kolozsvári kongr. izr. központi irodához és Erdély, Bánát, Maramaros és Körösvidék területén létező összes zsidó hítközsegekhez körlevéllel fordul.

A Nagy Intéző Bizottság ezután behatárolt foglalkozott a Kadima kiadvállalatnak a Szövetséghez való viszonyával. Az e körül támadt vitában a gyűlés minden tagja részt vett. Dr. Weissburg Chaim a szervezeti kérdésekről tesz jelentést a Nagy Intéző Bizottságnak, amelyből megállapítható, hogy ezen a téren örvendetes fellendülés mutatkozik.

A Nagy Intéző Bizottság gyűlése alkalmával Rubinstein, az amerikai Joint segítő-szervezet közép-európai igazgatója informálta a bizottság tagjait azokról a lépésekről, amelyeket a Joint az erdélyi zsidóság gazdasági támogatására már a legközelebbi jövőben folyamatba helyez. Dr. Füst Oszkár a Zsidó Nemzeti Alap munkájáról tartott hosszabb referátumot. A Nagy Intéző Bizottság határozataiban nagyban hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a Szövetség tevékenysége a jövőben fokozottabb és erőteljesebb legyen.

Nagy márká-baisse

Negyven százalékkal esett a német valuta — Az Uj Kelet tudósítójától —

A Ruhr-vidék francia megszállása dacára a német valuta árfolyama legutóbb javult és a jevalás stabilnak látszott. A berlini tőzsdé február 19-iki kurzusai azonban keserű kiábrándulást hoztak azok részére, akik a márká kurzusának szilárdosságában bíztak.

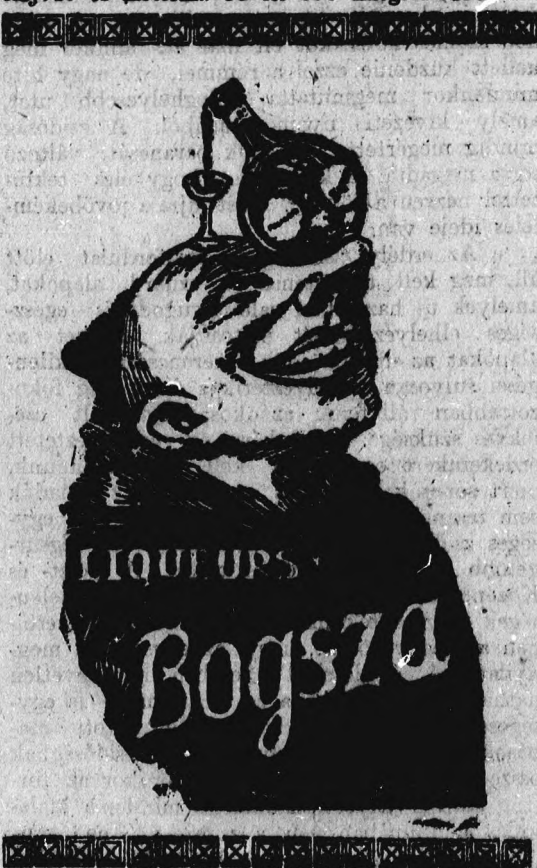
A berlini tőzsdé február 19-én 3.636 márkával jegyezte a svájci frankot, majd a márká hirtelen lemorzsolódott és a svájci frank árfolyama 3600, majd 3750-ra szökött. Az utótőzsdé pedig már 4000 márkával zárta Zürichet. Az utótőzsdé hatása alatt a magánforgalomban pillanatok alatt fokozódott a márká-baisse. Február 19-én délután 4 órakor már 4442 márkát adtak a svájci frankért, délután 5 órakor pedig 4500 márkával fizették Zürichet. Antant-körökben az a vélemény, hogy a lemorzsolódást spekuláció idézte elő és az Németország angliai szénvásárlásával van összefüggésben. A németek mesterségesen javították fel Zürichben a márká kurzusát, hogy az angol szénért fizetendő angol fontot olcsón vásárolhassák össze. A szükséges angol valuta fedezése után pedig esni hagyták a mesterségesen feljavított márkakurzust.

A márká nagyarányu zuhanása a romániai pénzpiacra is éreztette hatását. Kolozsvárt tegnap a kora esti órákban nagy márkáértéleket dobtak piacra, amelyek kurzusa a déljelenti 115-ös arfolyammal szemben lényegesen olcsóbb volt. Nagyváradon pedig még alacsonyabb árfolyamon kínáltak márkát eladásra.

Megkezdődött a Belmont-per főtárgyalása

Bukarestből jelentik: Ma délelőtt vette kezdetét Bukarestben a második hadtest hadbírósga előtt Belmont gróf és társai bünperének tárgyalása. A tárgyletermet nagy és előkelő közönség töltötte meg, akiket különösen az előgáson öltözött Belmont személye vonzott oda. A vádlottak közül mindössze heten voltak jelen, a többiek fölött, köztük Hájjas Iván és Pronay Pál, a bíróság öncontumaciám fog ítélni. A tárgyalás megnyitása után a védelem illetékességi kifogást emelt és kérte, hogy a per a kolozsvári hadiök hadtest hadbírósgához tegyék át, minthogy ennek a hadtestnek területén fedezték fel az összesaküvért. A hadbírósg annak ellenére, hogy az ügyész is magévátette a védelem előterjesztését, nem adott helyet a kérésnek. Ezután kezdetét vette a per tárgyalása.

A petróleumtermékek exportja. A romániai petróleumtermékek exportja az 1920. évben 420 ezer tonnát tett ki, az előző év 362.000 tonnájával szemben. A növekedés tehát több mint 15 százalékos. A jelenlegi árak ab. Konstanca: könnybenzin 150, nehéz benzin 90, finomított lópapolaj 40 és motorina 35 lei 100 kilogrammra.

Osszeomlanak a vádak

Még mindig bizonytalan az egyetem megnyitása. Jorga megokolja lemondását

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A romániai kultúrlet fájdalmas sebe, az egyetemi probléma még mindig megoldatlanul mered a jövőjükért aggódó diákokra. Nem tartjuk alkalmasnak az időt, hogy elmondjunk mindent erről a kérdéstről, ami a lelkünket nyomja, mert bizunk benne, hogy a felzavart szenvedélyek végre lecsitulnak és az egyetemekre újra bevonul a békés kulturmunka és a magasabb emberi belátás szelleme. Nem akarunk most elébe venni az eseményeknek, nem rekriminálunk és nem panaszkodunk fel diákjaink szomorú helyzetét, most minden erőnkkel a békés kibontakozás lehetőségeit fogjuk elősegíteni. Biztató jelnek tekintjük, hogy a román kultúrlet legjobbjai, élükön Jorga professzorral felemeltek szavukat a megtámadott tanszabadság érdekében és a kormány is erős kézzel igyekszik megvédeni az egyetemek tiszta méltóságát.

A kolozsvári egyetemen minden csendes. Amióta az előadásokat és a gyakorlati munkákat megszüntették, elnéptelenedett az egyetem környéke, csak az abszolút orvosszigorlók járnak fel egy-egy szigorlatra. A ugynevezett régi rendszerek ugyanis előre tovább szigorlatozhatatlanok. Az egyetemi előadások megkezdése felől érdeklődünk a rektori hivatalban, ahol azonban semmi bizonyosat nem tudnak. Bukarestből várnak utasítást. A napokban valószínűleg újabb kísérletet tesznek az egyetem megnyitására, de tanári körökben szkepsissel néznek a kísérlet elé. A harciasabb diákok ugyilátszik többségben vannak és a bukaresti szervezeti központ utasítása állítólag az: tovább folytatni a harcot. A román diákság egyes vezetőinek bejelentése szerint a harc tulajdonképpen már nem is annyira numerusz klauszúrt, hanem egyes diákjóléti kedvezmények elnyeréséért folyik tovább. A kiegyensúlyozás legnagyobb akadálya, hogy a bukaresti egyetemet egy teljes évre zárták be és ugy bizonyos fokig a kolozsváriak a szolidaritás kötelezettségét érzik. A diákok gazdasági követeléseit mindenesetre méltányosnak, de reméljük, hogy a mozgalom zsidóellenes éle a numerusz klauszusz követelés elejtésével letompul és a tudományos munkát újból folytatni lehet.

Jorga harmadszor is visszautasította a tanári széket

Mint ismeretes, Jorga Miklós a világhírű történetszáz és politikus, a bukaresti egyetem tanára, az egyetem bezárása alkalmával lemondott tanári állásáról. A lemondást az egyetem tanácsa nem fogadta el, mire Jorga megismételte lemondását, amelyet a közoktatásügyi miniszternek terjesztettek elő, de a miniszter sem fogadta azt el. A miniszter határozatát a bukaresti egyetem rektora irásban hozta Jorga Miklós tudomására, aki most már harmadszor is megismételte a lemondást és azt a következő levélben hozta a rektor tudomására:

Rektor Ur!

Mellegen köszöntöm a kollégialis érzést, amelyet Ön és az Ön által képviselt egyetem tanári kara irántam tanúsít, amikor immár harmadszor lemondásom visszavonására akar birmi. Kénytelen vagyok azonban kijelenteni, hogy a mai körülmények és ama abszurd hangulat miatt, amely a diákság többségét uralja és amelyet a diákság józan kisebbségére is rákarnak oktrojálni, noha a kisebbség lelkiismerete azt elítéli, a tanárok lemondása erkölcsi kötelesség.

Nem tudok tovább működni a mai körülmények között és nem tudok tanára maradni az egyetemnek, ha ez nem teljesítheti tovább hivatását, ha hallgatói nem tudnak megértéssel lenni a mai általános emberi eszmék iránt, amelyeket pedig terjeszteni kötelesek. Ha maradnék, ez egyéni méltóságom lealacsonyítását jelentené, ebbe pedig én semmi áron sem tudok beletörődni.

Abban a reményben, hogy a tanári kar energikus határozatot hoz a kívülről propagált szovjetizmussal szemben és hogy ez a határozat a diákokat korukhoz és hivatásukhoz méltón állásfoglalásra bírja, kérem fogadja Rektor Ur legbenszínűbb nagyrabecsülésem kifejezését.

Jorga Miklós.

A „Romania Jouna”, a Bécsben tanuló román egyetemi hallgatóknak már a háboru előtt

alapított egyesülete különben levelet írt Jorgának, amelyben fájdalmának ad kifejezést a bukaresti egyetem történetek felett és arra kéri, hogy katedróját tartsa meg, mert a román diákokhoz semmiképpen sem méltó antiszemita mozgalom csak átmeneti lehet.

Amikor a vádak összeomlanak

A bukaresti egyetem egyik tanára, G. Tasca a napokban cikket közölt az „Universul”-ban az antiszemita mozgalom védelmére és többek között a következőket írta:

— Mutassanak nekem egyetlen példát arra, hogy zsidó jótékony, vagy kulturális intézmény csak egyetlenegy keresztény-románt is kedvezményben részesített volna.

Válaszul Tasca tanár cikkére, a „Dimineata” mai száma két érdekes levelet közöl, amelyek megdöntik az antiszemitizmus mellett kardoskodó egyetemi tanár érveit. Az első levelet dr. M. Cajal, a bukaresti zsidó gyermekkórház egyik orvosa írta:

— Legyen szabad — írja a zsidó hórház orvosa — Tasca professzor urnak a következő adatokat rendelkezésére bocsátanom. A zsidó gyermekkórház, amelyet a bukaresti zsidóság tart fenn, 1922. évben háromszáznyolcvankét beteg gyermeket kezelt. A háromszáznyolcvankettő közül kétszáznegyven zsidó és száznegyvenkettő keresztény volt. A kétszáznegyvenkilenc zsidó közül százötven fizetéses és kilencvenkilenc ingyenes beteg volt. A százharmincharom keresztény közül csak tizenegy volt a fizetéses beteg és százhuszonkettőt teljesen ingyen gyógyítottunk meg. Majdnem ugyanez a beteg telekezetes megoszása a Caritas zsidó kórházban is. Soha nem jutott volna eszünkbe, hogy világgá kürtöljük a zsidóság vendégszeretetét, hiszen bennünket a betegnek csak a betegsége és nem a felekezete érdekel, de ugyilátnom, hogy erre a felvilágosításra szüksége van a professzor urnak. Mi zsidó orvosok mindmáig egyetlen feladatot ismerünk: a betegeket meggyógyítani. Az utóbbi idők diákmozgalmak, ugyilátszik, arra akarnak kényszeríteni, hogy ha van, ha nincs, adjunk hullát. Ez azonban már orvosi kötelességünk miatt is lehetetlen.

Keresztény tanulók zsidó iskolákban

A másik levelet az Intruktiunea zsidó iskolaegyesület választmányának elnöke, Goldfarb Zsigmond írta. Ebben a levélben a zsidó iskolák elnöke ugyancsak számszerű adatokat sorakoztat fel, amelyekkel bizonyítja, hogy nagyon sok keresztény tanuló is jár a zsidó iskolákba és névszerint sorolja fel azokat a keresztény gyermekeket, akik a zsidó iskolákban tandíjmentességet és ingyen könyv- és írószerkezdésményben részesültek.

— Kívánatos volna — fejezi be levelét Goldfarb elnök —, ha azok az urak, akik a zsidókérdéssel foglalkoznak és a zsidó közintézményeket bírálják, előbb megismerni igyekeznének azokat. Ugyancsak kötelessége volna egyes sajtóorganumoknak is, amelyek teret adnak ilyen vádaskodásoknak, hogy előbb vizsgálják meg a vádak. Ami bennünket, zsidókat illet, tudjuk, hogy azoknak alaptalanságáról rövidesen meggyőződnek.

A jasi egyetemről

Bukarest, február 19. (Rador.) Simionescu egyetemi professzor, akit a kormány a jasi egyetem rektorává nevezett ki, ismételtelen kijelentette, hogy a jelenlegi körülmények között nem vállalja ezt a megbízást.

Dr. Stern a királynál. Bukarestből jelentik: Dr. Stern Adolf országgyűlési képviselő az Uniunea Evreilor Pamanteni (belföldi zsidó egyesület) elnöke az egyesület kongresszusának megbízásából ma délután kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek előadta a romániai zsidóság panaszait.

— Sztrájkolnak a budapesti vasmunkások. Budapestről jelentik: A főváros vasmunkásai béremelést követeltek. A munkaadók a követelés teljesítését megtagadták; ezért a munkások tegnap sztrájkba léptek. A tárgyalások a munkaadók és munkások között megindultak.

Anglia kész aláírni a lausannei békét

(Az Uj Kelet távirata)

Konstantinápoly, febr. 19. Izmed pasa megérkezése után hosszabb megbeszéléseket folytatott Harrington tábornokkal. Majd Henderson angol ügyvivő átadta neki Curzon jegyzékét, amelyben a brit külügyminiszter értesíti Izmedet, hogy Anglia továbbra is kész a békeszerződést aláírni. Izmed azt válaszolta, hogy a béke érdekében a jegyzékét átnyújtja Angorában. Szmirnában a helyzet változatlan. A lapok szerint Angorában az extrémista irány erősödött. Izmed pasa ma tárgyalást folytatott Pellet francia tábornokkal, majd továbbutazott Angorába.

Lengyel-litván háboru előtt

Rigából jelentik: A litván hatóságok folytatják az ellenállást Vilna odaitélése miatt. A népszövetség döntését igazságtalannak tartják. A litván magatartás ellenállásra ösztönzi a nemzeti önkénteseket, akik a lengyelekkel fel akarják venni a harcot. Komoly összettközésektől tartanak. Vizont Sikorsky miniszterelnök a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a népszövetségnek az a döntése, amellyel Memelt Litvániának juttatja igazságtalan. A semleges zónának Lengyelország részéről történt megszállására vonatkozólag a miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az ottani lakosság többsége lengyel és ezt meg kellett védeni.

A jelenlegi helyzet lehetővé teszi a békeszerződés megsértője felelősségének a megállapítását. Lengyelország el van határozva, hogy Litvánia részéről történő bármely kísérletet a béke felborítására azonnal meghusítja.

Varsóból jelentik: Lengyelország kormányválság előtt áll. A kabinetből kiválik Grabszki pénzügyminiszter. Az ő lemondásával a lengyel marka leromlása van összefüggésben. Skrizenszki külügyminiszter expozéjának kedvezőtlen fogadtatása miatt válik meg állásától.

Szokolov a cionizmus po ilikai helyzetéről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, február 18. Nachum Szokolov Lengyelországba való elutazása előtt a Jüd. Korr. Bureau tudósítójával beszélgetést folytatott a cionista mozgalomba beállott politikai helyzetről és többek között ezeket mondotta:

— Elvárom, hogy az angol kormány legközelebb a Palesztina-politikával szemben való állásfoglalását egy deklarációban fogja leszögezni. Nehéz előre megmondani, hogy a deklarációnak mi lesz a tartalma. Nem hinném azonban, hogy a gyarmattügyi miniszternek az arab küldöttség előtt nemrégiben tett deklarációjától különbözne. Előreláthatólag a deklaráció le fogja szögezni az angol kormánynak azt az elhatározását, hogy a Palesztina-politikában semminemű változtatást nem eszközöl és hogy ragaszkodik a Palesztina-politika azon irányelveihez, amelyek a Fehér Könyvben le vannak fektetve.

— Nem lehet — folytatta Szokolov — előre tudni, hogy a parlament ehhez a nyilatkozathoz milyen állást foglal el. Számítani kell mindenesetre azzal a propaganda-hadjárral, amelyet néhány hónappal ezelőtt a kormány ellen viseltek a választási kampány közepette. Noha bizonyos, hogy ez semmiképpen sem jelentette az ország közvéleményét.

Az újságíró azt a kérdést intézte Szokolovhoz, milyen alapja van a híreszteléseknek, hogy dullah emir transzjordániai hatalmi területét fogja terjeszteni.

— Ugy vélem — mondotta Szokolov — hogy Transzjordániának és Szíriának Abdullah jogára alatt való egységesítése nem egyéb fantasztikus kitalálásoknál. Transzjordánia angol, Szíria pedig francia mandátum és ha a két ország egyesülne, ez maga után vonná vágy a francia, vagy az angol mandátum megsértését és ebbe sem a franciák sem az angolok bele nem egyezhetnének. Ezeket az ügyeket egyébként Lausanneban firtatták ugyan, de a Palesztina-kérdés szövege sem került. Az egész közkeletű kérdés komplexumában a Mossul-ügyet tárgyalták mostanában. Az ottlévő arab delegációt azonban egyetlen számottevő politikus nem fogadta. A cionista szervezet a mandátum alapján áll és nem hiszem, hogy ezen az állapotváltozás történe.

Max Nordau

— Az Új Kelet tudósítójától —

Max Nordau meghalt. A zsidó világnak nagy gyászja ez, tudós író és vezér költözött el vele. A tudós és az író nemcsak a zsidósága volt, mert amit adott, univerzális értékű, az egész emberiség kincse. Írásai, amelyek a zsidó pszichét, a zsidó lelkét tárták fel, elsősorban irodalmi alkotások és csak azután irányító eszmék. A vezér azonban a zsidósága. Az ő vezérsége párhuzamosan haladt nagy kortársának Theodor Herzlnek a pályafutásával. Együtt léptek a zsidó élet előterébe, hogy onnan megmutassák az új zsidó gondolatot. Együtt hirdettek és együtt reméltek, együtt küzdöttek és együtt szenvedtek. Egy volt a nagy célkitűzésük és hasonló volt pályájuk ívelése. Mind a ketten költők voltak és álmodozók, a zsidó szenvedések költői és a zsidó jövő álmodozói.

Nordau magyarországi származású zsidó volt, miként Herzl is. De hamar elkerült a magyar földről, német nyelven írt, amivel szélesebb rétegekhez tudott szólni. Első nagy alkotása, amellyel korában feltűnést keltett az egész kulturvilágon: „Die Konventionelle Lügen”. Ebben a művében mély filozófiával mutat rá korának társadalmi hazugára, Spinoza bölcsessége csillog meg benne, az egyszerűség, az okosság nagy meglátásai. Lehet, hogy ma már ez a munka patinát kapott, talán por is belepte, mert azóta az ember, a kultúra szárnyalt, de akkor bátor és elszánt cselekedet volt ez az írás. Az író és filozófus nyilatkozott meg benne. Már ott van a zsidó gondolat is, de még nem nyílt és még bántortalan.

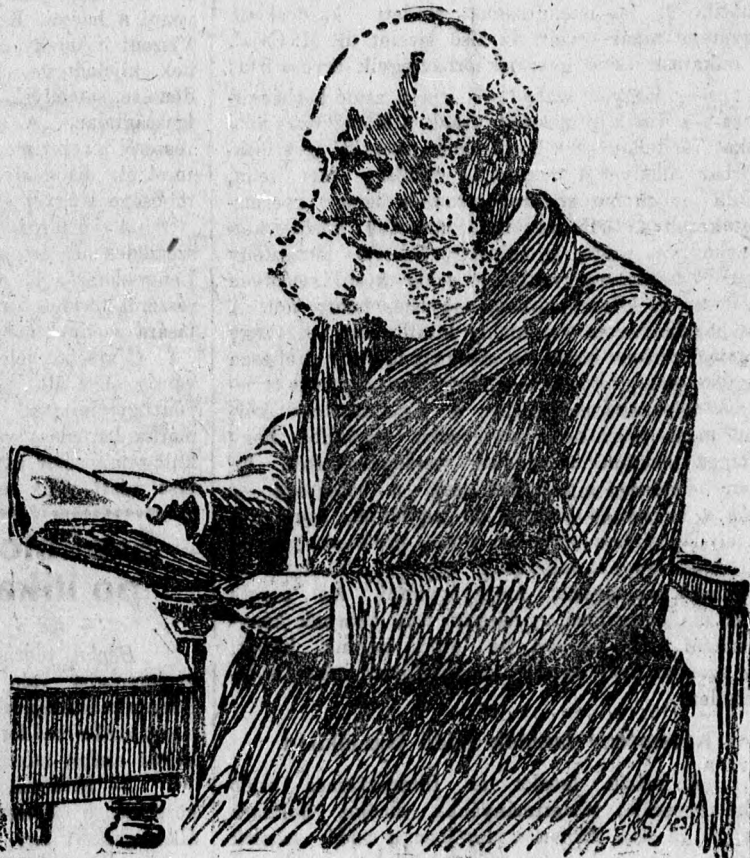
Az ezután következő Nordauban mind erősebbre bontakozik ki a zsidó és a zsidó cél. Az ezután következő Nordau mindig öntudatosabban ismeri fel magában a zsidót és a zsidó feladatot. Az író és a filozófus a politika útjára megy, mert testvéreiért nem elég eszközt ad a küzdelemben az író tolla. Egymásra találkoznak Herzlrel és Herzlrel együtt a zsidó sóvárgással. Ez a Nordau már csak zsidó, nem is akar más lenni. A „Mesék”-ben még szimbólumokban beszél, a „Doktor Kohn”-ban azonban már nyíltan és leplezetlenül veti fel a zsidó problémát. Ezek az írásai mégis az irodalom választékos eszközeivel dolgoznak. De amikor a zsidó célért már a politika útján kell haladnia, röpiratokat ír, esszéket, amelyekben nem a stílus a fontos és nem az irodalmiság, hanem a cél: a zsidó jövő. „Az asszimiláció tragédiájában” és egyéb hasonló irányú cikkeiben markáns színekben festi meg a zsidóság tragédiáját. Megvizsgálja a legújabb idők zsidóságának problémáját: az író, a filozófus és a zsidó szemével nézi azokat. Meghalt. Az egész zsidóság egyeteme gyászolja.

Nordau Miksa pályafutása

Nordau Miksa (Max Südfeld) 1849 július 29-én született Pesten. Középiskoláinak elvégzése után az orvosi pályát választotta és különböző egyetemekre iratkozott be. Diákévei alatt sokat foglalkozott irodalommal és több tárcája jelent meg a „Pester Lloyd”-ban és az akkori bécsi lapok hasábjain. Később hosszabb tanulmányutakat tett Németországban, Angliában, Spanyolországban és Itáliában. Az orvosi praxis mellett az irodalmat nem hagyta el és művei annyit jövedelmeztek, hogy írói jövedelméből is meg tudott élni. 1880-ban Párisban telepedett le, ahol hírneve évről-évre ismertebb lett. Utóírásait az egész világon szívesen olvasták és „Konventionelle Lügen des XIX. Jahrhunderts” című művével a világ első publikált könyve emelkedett. Ezt

a munkát megjelenése után következő félév múlva már japán nyelvre is lefordították. Nordau azután a színpad számára írt és darabjaival is megmutatta, hogy vérbeli írónak született.

A zsidó nép nemzeti mozgalmaiban Max Nordau akkor tűnt fel, mikor Herzl „Judenstaat” című műve megjelent. Herzl, mint a „Neue Freie Presse” párisi levelezője, jó barátságban élt Nordaual és a „Judenstaat” kéziratát neki mutatta meg először. A mű elolvasása után Nordau Miksa megtette a maga kritikai megjegyzéseit, de egyúttal kijelentette, hogy a zsidó történelem korszakos munkája és nem szabad zsidó származású embernek ez alól kivonnia magát. A mű a két barát között szoros kapcsolatot létesített. Herzl mellett Nordau Miksát ünnepelték az első bázeni cionista kongresszuson. Mindenki tudta, hogy Nordau Miksa, az élesszemű és finom írású kritikus fantasztikus mozgalmakhoz nem fogja magát

S. M. Nordau

odaadni. Személye a mozgalom szempontjából nagy erkölcsi értéket jelentett. A bázeli program kidolgozását is Nordau Miksa vállalta. A következő években Nordau valóságban fanatizálta írásában és beszédeiben a zsidóknak azt a rétegét, amely a cionista gondolatától sohasem távolodott el, akik azonban csak homályosan az asszimiláció törekvések által elfátyolozva ismerték a nemzeti gondolatot. A „Welt” hasábjain Nordau világosan és félreérthetetlenül teremtette meg a cionizmus ideológiáját és itt is küzdötte végig harcát a cionista-ellenes mozgalmak exponenseivel.

A kongresszusokon Max Nordau az egész világon széjjelzört zsidóságról elmondott helyzetjelentése történeti távlatot mutatott.

A zsidó Nordau

Leghíresebb volt Nordaunak az ötödik kongresszuson tartott jelentése a zsidóság testi, szellemi és gazdasági fejlesztéséről.

Herzl Tivadar halálával a zsidóság Nordau Miksát vallotta vezéréül. Fél is ajánlották a cionista-szervezet vezetői állását az írónak, aki azonban kis habozás után visszautasította ezt a megtiszteltetést. Herzl helyébe David Wolfsohn lépett, Nordau azonban továbbra is hűségesen szolgált a cionizmus ügyét és a kongresszusok az ő elnöklése mellett zajlottak le. A hetedik kongresszuson a vezetőségben elvi összekülönbözések támadtak, amelyek a gyakorlati cionizmus és a politikai cionizmus közötti surlódásokra vezettek. Nordau a politikai cionizmus híve és támogatója volt.

fogás ellen, hogy a mozgalom súlypontja a palesztinai gyarmatosítás legyen. A tizedik cionista-kongresszus után Nordau visszavonult a szereplés teréről, nem jelent meg a kongresszusokon, de azért a mozgalmak életéből jelentékeny részt követelt magának.

A háború alatt az öreg írónak sokat kellett szenvednie. Párisból távoznia kellett és Spanyolországba ment családjával, ahonnan a háború befejezésekor tért ismét vissza. Most újból felvette a cionista-szervezettel a rendes kapcsolatot, Londonba utazott, ahol az újonnan alakított végrehajtóbizottság tagjává választották. Az 1920-as nagy évi konferencián részt vett. Az utolsó években betegeskedni kezdett, de ez nem akadályozta meg abban, hogy fiatalos lendülettel ne kritizálna az új végrehajtóbizottság munkáját. Utolsó éveit a francia nacionalisták támadásai Leon Daudet-vel éltkön, nagyon elkeserítették.

Élete utolsó napjairól a következő jelentéseket vesszük:

Hétnapos gyász

Nordau Miklós halálának ágyánál felesége, Maxa lánya, a tehetséges festő és barátja, dr. Alexander Marmorek voltak jelen. Az író az utolsó években súlyos anyagi gondokkal küzdött. Az elmúlt nyáron orvosi tanácsra külföldre kellett volna utaznia, azonban az utazás és pihenés költségeit nem tudta megszerezni.

Halálának híre az egész világon nagy meglepetést keltett. Lengyelországban az összes zsidó lapok gyászkeretben jelentették a kiváló ember halálát. Január 23-án a cionista szervezet központi bizottsága gyászgyűlést tartott Lembergben és elhatározták, hogy a halál miatt hétnapos gyászt kell tartani minden cionistának. A napokon cionista sem színházba, sem egyéb szórakozó helyre nem mehetett. A zsidó szervezetek helyiségeiben elrendelték Nordau Miksa arcképének elhelyezését. A „Times” Nordauról meleg hangú cikkben emlékezett meg, a többi angol és francia világlapok szintén rokonszenves hangú méltatást írtak Nordauról.

Január 25-én kísérték utolsó útjára Max Nordaut. Kívánsága szerint a testét talizmánba takarták, a koporsóját pedig fehér-kék „magen-doviddal” díszített zászló fűzte. A koporsó után családja és barátjai, Alexander Marmorek és Jean Fischer haladtak. A gyászkeret körülbelül három-ezer személyből állott. Ott voltak Zlatopolaki, a Keren Hajeszdól képviselője és az összes zsidó közületek kiküldöttei. A temetésben Israel Léwy, Páris főrabiját imát mondott, dr. Marmorek pedig a kaddis imát mondta el. Az elhunyt kívánsága szerint gyászbeszédet senki nem tartott.

Rasin cseh pénzügyminiszter meghalt

Prága, február 19. Az Új Kelet távirata. Rasin pénzügyminiszter ellen néhány héttel ezelőtt egy exaltált bankhivatalnok merényletet követett el; több revolverlövessel súlyosan megsebesítette. Az egyik lövés Rasin veséjét zúzta szét. A csehszlovák pénzügyminiszter állapota azóta hol javult, hol rosszabodott. Orvosai tudta nélkül állandóan dolgozott pénzügyi koncepciójának megvalósításán. Ez a tiltott munka keresetlen megbosszulta magát. Ma délután egy órakeres intoxikáció következtében meghalt. Hajnali hat órakeres az orvosai konzíliumra gyűltek össze és jelentést adtak ki állapotáról. Erverése majdnem teljesen szűnelt. Időnként mondatokat suttogott hivatalára vonatkozólag. A halála előtt való napon felhívást mondott tollba orvosainak, ebben arra kéri a cseh nemzetet, hogy az ő elmulása ne szolgáljon alkalmul testvérharc kitérésére. Szamek, Bechyně és Strbeni miniszterek magával vitték a végrendeletet, amelyet Rasin kívánsága szerint közre fognak tenni. A pénzügyi társaságért máris erős küzdelem indult meg.

Rasin nagy koncepciójú pénzügyi államférfi volt Csehszlovákiának, az ő érdeme, hogy a cseh szlovák valuta minden nemzeti állam valutájánál inkább megerősödött és az ő szívóssága tartotta a tempót a további szilárdulás útján. Ennek a való erősödésnek köszönhetette Csehszlovákia, hogy pénzügyi bajait az államháztartás terén csaknem teljes mértékben kiheverte, bár tagadhatatlan, hogy voltak a dolgoknak súlyos hátrányai is. Így hát telenül ez a szoklerősödés okozta a csehszlovák gazdasági, így az ipari és kereskedelmi élet csökkenését. Egész sereg üzlet, gyár és vállalkozás jutott csúdába, vagy kényyszerűlt elbocsátani munkásait.

HIREK

Uj indulás napján

Nem bennünk volt a hiba. Ami ma végre megtörtént, már rég szeretnénk volna megtörténni tudni. Mi minden idegünkkel sürgettük ezt az új megindulást, minden akaratunkkal nógattuk előbbre a dolgokat. De új-meg-új rökkenők, új-meg-új kátyúk, új-meg-új értszeges sáncárkok ásódtak utunkon. Volt idő, amikor szinte lekérdhetetlennek látszottak a nehézségek. De szabad volt-e elcsüggednünk? Hallgatásunk kínos volt magunknak is, de még kínosabb Erdély zsidóságának, amely csak most tudta meg, mennyire életeleme néki az Uj Kelet.

Csak most látjuk át a maga teljes mélységében, milyen súlyos volt a rombolás. Még mindig az újraépítés munkája köti le időnk javarészt, pedig már az új alkotások ideje is elérkezett. De nem akarjuk a romokat újra, maguk fájó valóságában feltárni, elég volt a sebek mutogatásából. Ha van még hely, ahol nem ismerik kellőképpen, majd megismerik, s ha van még kéz, amely késedelmes volt a segítségben, majd serényne válik ez a kéz, mert tudatos lesz immár, mennyire kell ide, minden zsidó segítség serénysege. Mert még van helyrehozni való.

De ez a nap nem a sópánkodás napja, ez az új nekiindulás, az új munka kezdete. Uj időszámítás ez ennek a lapnak a történetében, a pusztulás után való korszak. Ugy érezzük, a fellendülés és az újiravirágzás korszaka következik ránk. Ha eddig voltak zsidó testvéreink, akik nem értettek meg minket, ezentul valamennyien meg fognak érteni. Valamennyien egyet fognak érteni velünk. Mert a zászlónk még magasabba került egy bástyával, a programunk még jobban kiterjedtebbé vált, a talajunk magára emelt mindenkit, akiben akár csak egyetlen izecske zsidóság is van. Mottonk a zsidóság fele: béke és megértés. És ki felé ugyanez. Ha vannak ellenségeink, nem karddal és lángoló csóvával fogunk harcolni ellenük, de a felvilágosítás zarátkodásával, a szeretet és a megértés jászajai beszédével, amely örök emberi beszéd. Mi nem fogjuk felkavarni az indulatokat, nem öntünk olajat a lángra, az olajat mi a hullámok háborgására öntjük s a hiábavaló harcot igyekszünk megelőzni. Bizton hisszük, hogy józanágunk és türelmességünk végre is meggyőzi ellenfeleinket békés szándékainkról, arról, hogy együtt-haladva egyetlen napon többet használhatunk a közeink és az országunk, mint ellenséges utakon évtizedek alatt.

Hogy az Uj Kelet most újra indul, sok trissz mondani valónk volna az erdélyi zsidóság felé. Amit eddig magunkba fojtottunk, mindazt szeretnénk a tavaszi vízek zuhogásával, áradatszerűen elönteni. De le kell eresztünk a zsilipeket: majd holnap és holnapután. Reméljük, hogy ennek a lapnak a hasábjain még mindent elmondhatunk, még tolmácsolhatjuk szeretettünk azoknak, akikért dolgozunk és akik ha itt a veszély, mégis csak összefognak. E pillanatban csak annyit, hogy ez a lap a jövőben még szélesebb körű tekintettel gondolt a zsidóságra, a testvérekre és a maga zsidóságára. Mindig szent volt előttünk a zsidó tömegek hitűsége és vallásossága, a jövőben ennek a lapnak az üzemében a legteljesebb mértékben alkalmazzuk a szombati munkaszünetet. Vasárnapi számunk egyelőre, amíg nem tudjuk ezt hétfői megjelenéssel pótolni, a szombat éjjeli órákban fog készülni. És gondunk lesz rá, hogy a szombati és ünnepi számok, amelyek a munkaszünet előtt való délután jelennek meg, gazdag, szórakoztató és tanulmányos tartalommal készítsük olvasóinkat. Az Uj Kelet megindul. Ujra kesszi életét. Minden az olvasóinkon, a lap előfizetőin múlik. Ha ők akarják, az Uj Kelet szebb lesz, erősebb és nagyobb, mint valaha.

Kolozsvármegye költségvetése. Kolozsvármegye főjegyzője hétfőn este Bukarestbe utazott. A főjegyző a sürgősebb vármegyei ügyek gyors lebonyolítása érdekében utazott el, főképpen azonban az idei és a jövő évi közigazgatási költségvetés megszavazását akarja a belügyminisz-

tériumban elintézni. Pontos statisztikákat, személyzeti és anyagberuházási tabellákat, előrelátható költségek pontos regiszterét vitte magával a főjegyző, aki néhány napig fog a fővárosban tartózkodni.

Kedden érkezik a trónörökös-pár Bukarestbe. Bukarestből jelentik: Károly trónörökös és neje Heléna hercegnő kedden érkeznek vissza a fővárosba Olaszországból.

Pop polgármester ügye. Ismeretes, hogy Banescu egyetemi tanár néhány hét előtt a kamara ülésén sürgős interpellációban hívta föl a kormány figyelmét azokra a visszaélésekre, amelyeknek állítólagos fészke a kolozsvári tanács, élén a polgármesterrel. Lisztzállítások körül, cukorüggyben és egy biztosítási ügylet kapcsán jöttek volna létre ezek a panamák, amelyek az interpelláló professor szerint az egész tanács kicsérélését tennék szükségessé. A belügyminiszter elrendelte a vizsgálatot és vizsgálóbiztost küldött Kolozsvárra, aki a mult hét végén megkezdte a kihallgatásokat. Az elmúlt két napon a polgármesterrel vettek föl jegyzőkönyvet a lisztügyről. Ebben azzal vádolták Pop primárt, hogy olyan pénzintézettel bonyolította le a város ellátására szánt liszt finansziális részét, amelyben neki számottevő érdekeltsége van. A polgármester adatszertlen kívánja bizonyítani a vádak tarthatatlanságát és tüzetes jegyzőkönyvben fogja kimutatni, hogy a minden tárgyi alapot nélkülöző vádak politikai hajszánál nem egyebek.

A lakók szövetsége a lakbérleti szerződések meghosszabbítását követeli. Bukarestből jelentik: A lakók ligája tegnap nagy népgyűlést tartott, amelyen egyhangulag követelték a lakbérleti szerződéseknek öt évre való meghosszabbítását. Azután bizottságot választottak, amely kihallgatáson jelenik meg a miniszterelnöknel, hogy átnyujtsa neki a lakók memorandumát a lakbérleti törvény hatályon kívül való helyezéséről, a bérelt ingatlanok eladásának megtiltásáról, a lakbérleti szerződések meghosszabbításáról.

Sorozások. Kolozsmegyében a rendes sorozások a legújabb intézkedések szerint február 28-án fognak kezdődni. A prefektúra a vármegye községeihez már elküldte az utasításokat. Ugyancsak e napokban sorozák Kolozsváron is a három legifjabb véderőre kötelezettek korosztályát. Az erre vonatkozó felragaszok a napokban fognak megjelenni.

Beethoven-szonáta. A Magyar Színházban szombat este mutatták be Bruno Hardt-Warden "Beethoven" című egyfelvonásosát, a féltékenység, gyilkosság és öngyilkosság gyors-temű és erőszakolt rémdrámáját. A színész előbb hűtlenségen rajtakapott feleségét akarja meggyilkolni, az asszony könyörgésére azonban ettől eláll. A csábítónak kell tehát pusztulnia. Igen ám, de a csábító is könyörög. A férjnek van szíve és hajlandó megbocsátani neki, ha lelvi az asszonyt. Ez megtörténik. Egy szereplő még él, ennek öngyilkossággal kell pusztulnia. Ezután a függöny lecsukódik. A szereplők — Szabados Piroksa, Lengyel és Forgács — jószándékkal szerettek volna művészetet csinálni a gyöngye darabából. Az egyfelvonásos után Emőd Tamás egy kedves jelenetében Neményi Lili bájosan játszott és énekelt. Végül Szász Ilona és Ferenczy Gyula dalaiban talált valamelyes kárpótlást a közönség.

Sorozatos merényletek Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Csehszlovákiában az utolsó hetekben szinte napirnden vannak a vonatok és más közintézmények elleni merényletek, amelyek azonban majdnem mind megühsultak. A legújabb ilyen merénylet tegnapelőtt történt az érsekújvári nagysurányi vonalon, ahol a pályáról a kilométerjelzőnél két kilogramm ekrazitot talált a hozzávaló gyújtószinórral együtt. Katasztrófa nem történhetett, mert az ekrazit rosszul volt odaerősítve s a mozdony elvetette a sínről. Ha a merénylet sikerül, pozdorjává tőri a mozdonyt és az egész vonat kitért volna. Ma Pozsonyból táviratozzák: Reggel hat órakor a lipótvári-nagyszombati vonalon Bucany állomás közelében a vasúti síneken egy kg sulyu, papirosba csomagolt ekrazitbombát találtak. A bomba a talpfán feküdt a sín mellett, de nem volt odaerősítve. A gyújtószinór részben leégett. Robbanás nem történt, mert a gyújtószinó: el volt szakadva.

Capriha akarják telepíteni a világ legokosabb embereit. Capri-sziget polgármestere — mint a párisi lapok jelentik — röpíratot adott ki, amelyet a népszövetség kebelében működő Intellektuelek szövetségéhez intézett. Felszólítja a szövetséget, hogy létesítsenek Capri szigetén a világ legkiválóbb íróinak, tudósainak és kutatóinak állandó otthonát, ahol anyagi gondok nélkül és zavartalanul hivatásuknak élhetnek.

Tulcea el van zárva a külvilágtól. Bukarestből jelentik: Jégtorlódás miatt Tulcea városa el van zárva a világtól és egyelőre nem lehet megközelíteni.

A nagyváradi háztulajdonosok távirata a miniszterhez. Nagyváradról jelentik: Az itteni háztulajdonosok szövetsége tegnap közgyűlésén elhatározta, hogy csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, amely a háztulajdonosokat országos szervezetbe óhajta tömöríteni. Memorandumot készítettek, amelyet küldöttség visz Bukarestbe. A közgyűlés táviratot küldött a miniszterelnöknek, amelyben a követelések főbb pontjait is felsorakoztatták. A követelések nagyjában a következők: Uj és igazságosabb lakástörvény, a mai lakásintézkedések által teremtett állapotok megszüntetése és a lakáshivatalok átszervezése. Végül követelik a háztulajdonosok tulajdonjogának messzebbmenő figyelembevételét, hogy a bérlők érdekeit is megfelelőben lehessen kielégíteni. A táviratot dr. Lázár Aurél, a váradi szövetség elnöke írta alá.

A romániai zsidók országos kongresszusa. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt kezdődött a romániai zsidók szövetségének országos kongresszusa dr. Stern képviselő elnökletével. Dr. Stern megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a zsidó probléma még nincs megoldva. Foglalkozott az antiszemita propagandával és megállapította, hogy az új alkotmány ellentmondásban van a békeszerződéssel. Javasolja az alapszabályoknak a módosítását, hogy így a szövetség az összes nagyromániai zsidóságot képviselhesse. Hefter köszönetet mond Sternnek és Fildermannnak tevékenységükért, majd az antiszemitizmusról beszél, amely ellen a kultúrát tartja a legfontosabb fegyvernek. Javasolja, hogy hódoló táviratot küldjenek a királynak. A délutáni ülésen Fildermann hosszabb beszédet tartott, amelyben ismertette a romániai zsidókérvényt. Rámutatott azután a honosítási rendeltetvény és a jelenlegi alkotmánytervezet közötti ellentmondásra. Több delegátus felszólalása után a kongresszus határozati javaslatot fogott el, melyben elítéli Zarelszohá kisenevi rabbi, országgyűlési képviselő eljárását, aki megígérte, hogy megválasztása esetén lemond mandátumáról Fildermann javára, azonban ezt nem tette meg.

Házasság. Rosmann Szerénkét Nagy-szebenből eljegyezte Mátyás Jenő Erdősszentgyörgyöl. (Minden külön értesítés helyett.)

Rosenfeld Samu dési kereskedő eljegyezte Weisz Rezsinkét Bánffyuhunadról.

Aron Rebit Ditró, eljegyezte Gerő Sándor Nagyvárad. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Robban a jökedy,** mint a dinamit, ha az asztalon a pezsgő Szilágyi Favorit.

* **Párisi tanulmányutamról hazaérkezve,** női divatszalonomat megnyitottam, ahol eredeti Párisból hozott modellek is kaphatók. Szende Lipótné Uránia palota II. em.

Ügyvédi iroda megnyitás. Dr. Klein Miksa ügyvéd irodáját Cluj, Str. Sincsi 6. (volt Hegedűs Sándor-utca) ma már nyitotta meg.

* Van szerencsém **Máramarosziget** t. közönségét értesíteni, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség itteni csoportjának helyiségében (Magyar-utca 27) **hírlapirodát** nyitottam. **Kiadólag az Uj Kelet** c. zsidó politikai napilapot képviselem. Felveszek **előfizetéseket, hirdetések** és **nyomdai megrendeléseket.** Héber és jiddis munkákat is **olvadólok.** Zsidó tárgyú **könyvek, beszámolókat** a leggyorsabbban és legpontosabban eszközölöm. A t. közönség szíves pártfogását kérem. **Szwarc Salamon.**

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök.

KÖZGAZDASÁG

A romániai kereskedelmi és iparkamarák kongresszusa Bukarestben

Az új költségvetés — Behajtják a kamarai illetékeket

— Az Új Kelet tudósítójától —

A romániai kereskedelmi és iparkamarák küldöttei február 22-én Bukarestben értekezletet tartanak, amelyen sok fontos kérdést vitatnak meg. Rendezni kell elsősorban a kamarák költségvetésének kérdését. Romániában ugyanis az állami költségvetés rendszerét megváltoztatták és a költségvetési év az eddigi áprilistól márciusig terjedő időszak helyett januártól decemberig öleli fel a kiadásokat és bevételeket. A kamarák viszont az 1922-23. évre már elkészítették költségvetésüket, amely 1923 március 31-éig irányadó. A kamarai delegátusok a kereskedelmi minisztériummal tartandó tanácskozáson elsősorban az átmeneti nehézségek megoldására keresnek módokat.

A kolozsvári kamarát az értekezleten **Negrutiú Joan** elnök és **Caciula Miklós** titkár képviselik, akik a tisztviselők státusának rendezése és a kamarai illetékek behajtása kérdésében is eljárnak. Akciót indítanak a kolozsvári kamara kiküldöttei a készülő devizarendeletről, illetve csatlakoznak a temesvári, brassói és nagyváradai kamarák tiltakozó állásfoglalásához.

Megszűnt az Erdélyi Bank és a Banque de Credit Roumaine érdekközössége. Az erdélyi pénzügyintézetek nacionalizálása során a kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. a bukaresti Banque de Credit Roumaine-vel lépett érdekközösségbe és a tranzakció során alaptőkéjének 40 millió feire való felemelését határozta el. A Banque de Credit Ehrenstein Egon cégjegyzőt delegálta Kolozsvárra, aki a bukaresti pénzügyintézet megbízottja volt. A két pénzügyintézet érdekközössége egy évi együttműködés után a napokban megszűnt. A Banque de Credit ugyanis nem tudott megfelelni a tranzakció megkötésekor vállalt feltételeknek, ezért is az Erdélyi Bank megszüntette az érdekközösséget, igazgatói **Lendvay Emil** és **dr. Lendvay József** pedig már új orientációkat kerestek és találtak. Értesülésünk szerint az Erdélyi Banknál egyik igen előkelő bukaresti román pénzügyintézet lesz a Banque de Credit Roumaine utóda.

Módosítják a kolozsvári közvetvám-szabályzatot. Kolozsvár városi tanácsa a régi, elavult közvetvám-szabályzat revízióját határozta el. Az új közvetvám-szabályzat tervezetét **Jepureanu** jövedéki hivatali főnök állította össze. A tervezetet véleményezés végett megküldték a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának. A kamarában a múlt héten értekezletet tartottak, amelyen a szesz- és likörgyárosok terjesztették elő észrevételeiket az új tervezettel szemben. **Balázs Gyula** iparkamarai főtitkár a többi kereskedelmi és ipari érdekeltség véleményét is ismerni akarja, ezért a tervezetet tanulmányozás és véleményezés végett megküldik a Gy. O. Sz.-nek, az Erdélyrészi Függetlenségért, a Munkaadók Szövetségének, a Malomszövetségnek, a Gabonaszindikátusnak és a többi szabad érdekképviseletnek. A kamara, a kereskedők és iparosok véleménye szerint a közvetvám kirovása és szedése csak a városba behozott áruk után indokolt, ezzel szemben a tervezet a külföldi árut is közvetvám-mal sújtja. A mézárások különösen sérelmeznek, hogy a Kolozsvárról elszállított állat, nyersbőr és állati hulladék után is közvetvámot kellene fizetni. A kereskedők és iparosok követelik, hogy a tranzit-árak feltétlenül közvet-

vám-mentességben részesüljenek. Mentessíteni kívánják a követvám fizetése alól a gyár- és vállalatok göngyölegeit, — a malmoknál a zsákokat, kereskedőknél a csomagolásra használt ládát, szeszyáraknál és borkereskedőknél a hordókat és palackokat — mert a közvetvám lényegesen befolyásolná versenyképességüket.

A kolozsvári tőzsze. A kereskedelemügyi miniszter új tőzsdetörvénytervezetével kapcsolatosan a kereskedelmi minisztériumban értekezletet tartanak, amelyre meghívták a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát is. Bukaresti jelentések szerint a kormány engedélyezte a kolozsvári áru- és értéktőzsdé felállítását, a technikai kivétel tekintetében azonban még nem történt döntés. A kolozsvári tőzsze felállításának legnagyobb akadálya, hogy az iparkamarai székházat még mindig a katonai parancsnokság foglalja le és az épület visszaadása szeptember hónap előtt nem remélhető. A kolozsvári tőzsze kérdésével kapcsolatban oldják meg az új romániai tőzsdetörvényt is, amely egyégesen fogja szabályozni a bukaresti, csernovitzi és temesvári tőzsdék és a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok szokványait.

Kolozsvári mézárások Sassu miniszternél. A kolozsvári mézárások és hentesmesterek küldöttsége **Sassu** minisztertől a kolozsvári husárok felemelését kérte. A miniszter válasza még ismeretlen.

Terménypiac. Míg Romániában a gabona- és terményárak állandóan emelkednek, a külföldi piac árai annyira alacsonyak, hogy üzletpolitikai nehezen jön létre. A regáti piacokon a következő árakat jegyzik: Galac árpa 39.000, zab 41.500, bab 85.000 lei vagontételekben. Konstanca: árpa 40.000, zab 43.000 lei vagontételekben. Beszárabia árpa 38.000, zab 40.000 lei vagontételekben.

Bukarestben megráglul a kenyér. Bukarestben február 18-ától az első és második minőségű kenyér ára kilónként 50 banival megráglult. A rendkívüli viszonyok következtében a kenyérárak emelését engedélyezni kellett. Megállapítást nyert, hogy a buza a kisgazdák tulajdonában van, akik harmincezer leiert sem akarják eladni, a rekvizitálás pedig igen költséges volna. A malmok azzal érveltek, hogy a buzáért magasabb árakat voltak kénytelenek fizetni és így a lisztet nem adhatják az eddigi áron. A pékek viszont a lisztárak emelkedésére hivatkozva felemelték a kenyér árát. Az ipartügyi és a kereskedelmi minisztérium minden eszközt felhasznált, hogy a kenyérárak drágulását megakadályozza, a pékek részére nyersolajat osztott ki, a nagy havazás következtében beállott forgalmi zavarok miatt azonban a pékek nem jutottak liszthez és gabonához és így a minisztérium a kenyérárak emelését végül is engedélyezni kényszerült.

Válutapiac febr. 19-én. Zürichi zárlat: Bukarest 235, Berlin 265, Newyork 531, London 2490, Páris 3180, Milánó 2540, Prága 1575, Budapest 1975, Belgrád 515, Varsó 135, Bécs 742.

Budapesti zárlat: Lei 13.50, Napoleon 10000, font sterling 12775, dollár 2745, francia frank 168, márká 16, lira 133.75, osztr. kor. 385, cseh korona 83, svájci frank 520, dinár 28, leva 7.50.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ

Sport kötött-szövött Aruház

aradi kötő és kötött-szövőgyár lepakata

Kötött kabátok, svetterek,

kötött ruhák, harisnya és

keztü eredeti gyári árban

o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. szám

SPORT

A Kolozsvári Korcsolya Egyesület versenye. Kitűnő pályán, nagy érdeklődés mellett rendezte meg február 18-án a KKE klubközi versenyét. A gyenge mezőnyből messze kimagaslott dr. Hirsch Elemér műkorcsolyázása. Marczinkievicz Arthur nem indult a futószámokban. Részletes eredmények: 500 m. senior futás: 1. Marczinkievicz Lajos 56.8 mp., 2. Marczinkievicz Zoltán 60 mp. Győztes ideje jó. 1500 m. senior futás: 1. Marczinkievicz Lajos 3 p. 21.4 mp., 2. Pöszler József 3 p. 46.6 mp., 3. Holecsek Ernő. Műkorcsolyázás senior: 1. dr. Hirsch Elemér 92 pont, 2. Puskariu Aurél 59 pont. Puskariunak szakavatott trénerre volna szüksége. 1000 m. junior futás: 1. Marczinkievicz Zoltán 2 p. 10 mp., 2. Pöszler József, 3. Paskó. 300 m. gyermekverseny: 1. Gündis Jenő 49.6 mp., 2. Széplaki Imre, 3. Bilkei György. Műkorcsolyázás, gyermekverseny: 1. Hankó Géza, 2. Bodor István, 3. Bilkei György. Hankó szép testtartása kellemes feltűnést keltett.

Budapesti bajnoki eredmények. Budapestről táviratozza tudósítónk: A vasárnap megtartott bajnoki futballmérkőzések a következő eredményekkel véződtek:

UTE—Zugló 5:0 (4:0). A spanyol tőről visszatért újpestiek Priboj (4) és Szidon góljai val fölényesen győztek.

MTK—Vasas 5:0 (3:0). Az MTK csapat-sora kitűnő formában van. A gólokat Molnár, Orth, Siklóssy és Semkey II. rúgták.

MAC—III. ker. TVE 5:1 (0:1). A bajnokság utolsó helyén álló MAC egységes játék utáni első győzelmét szerezte meg. Fehér kapus válogatott formát játszott.

Törekvs—BTC 6:1 (2:1). A távirati jelentés zavarossága miatt nem állapítható meg biztosan hogy a Törekvs, vagy a BTC győzött-e a fenti gólaránnyal.

FTC—MAFC 1:0 (1:0). A tréning nélküli műgyetemiek ellen a zöld-fehérek csak szerencsével győztek.

VAC—KAC 1:1 (0:0). A kispestiek jobbak voltak. A VAC az utolsó percekben egyenlített.

A VAC disztornája. Budapestről jelenti tudósítónk: A magyarországi zsidó sportegyesület, a VAC hagyományos disztornája mindig újat hoz és így a társasjátékok is a legnagyobb érdeklődéssel várják, mikor vonul fel a VAC tornaszárgárdája. Ez évi tornaestélyét vasárnap rendezte meg a VAC. A felvonulást fabotgyakorlatok, majd csapatorna követte, azután pedig a női tornaórarendet szerepelt. Nagy sikert aratott az együttes torna négy gyűrűhíntán, de a vivás, nők ritmikus gyakorlatai zenére, a buzogányprodukció és a nők labdajátéka is viharos tapsot és tetszést váltott ki. Az újdonság ingerével hatott a magas korlát rúgódesszával és a nyújtóakadémia, amelyben különösen Szalay József és Dückstein Zoltán, a VAC kitűnő tornászai mutattak elsőrangú. A gyors rendezés és a nehéz gyakorlatok betanítása is Szalay és Dückstein érdeme.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő

öltönyök,

felöltők,

fiuruhák,

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

TUNGSRAM

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Kedd: A csikós. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 82-dik évfordulóján. Bérletszünetben. Premiére helyárral.)
 Szerda: A csikós. (Szentgyörgyi István fellépésével. Napi bérlet 93-adik szám. C.)
 Csütörtök: Lili. (Napi bérlet 94. szám. A.)
 Péntek: R. U. R. (Ujdonság, először. Premiére helyárral. Premiére bérlet 35. szám.)
 Szombat délután 3 órakor: Sárga csikó. (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárral. Szentgyörgyi István fellépésével. Előadó: Pálfi Márton.)
 Szombat este 7 órakor: R. U. R. (Napi bérlet 95. sz. B.)
 Szombat este fél 11 órakor: Nebántsvirág. (Rendes helyárral.)
 Vasárnap délután 3 órakor: Délibáb herceg. (Olcsó helyárral.)
 Vasárnap este 7 órakor: Éva. (V. Hegyi Lili és Sümegi Odón fellépésével. Premiére helyárral. Napi bérlet 96. sz. C.)
 Vasárnap fél 11 órakor: A csabító. (Rendes helyárral.)
 Hétfő: R. U. R. (Rendes helyárral. Napi bérlet 97. szám. A.)

Központi Télikert Barossia Björnson Cow-Boj csoport.

צור געפאלליגען בעאכטונג.
 דיא בוכידרוקקעריי "קדימה"
 העברעאישע אבטיילונג עמפעהלט
 זיך צור אנדערטיגונג אלער-גאט
 טונג העברעאישע וויא אויך ווערע
 דרוקק-סארטען ספרים ווערע
 צייטשריפטען טאכעללעך ווייט
 אונד ערלאבונגס-קארטען האנד
 צייט-אינלאדונגען א ד ו ו א ין
 שאדנער אונד עלעגאנטער אויס-
 פיהרונג צו דען כילליגסטען פרויען.
 אים בעדארפט-פאללע
 פערלאנגע מאן אונדער אפערט

Zsák, Ponyva
 Vétel! Eladás!
 Kölcsönintézet javítóműhely saját cégjelzésű berendezéssel
Albala Izsó
 Timisoara, II Pista Traian 2. Sürgönycim: Albala, Timisoara-Fabrica. Interurban telefon: 60 sz.

Arjegyék és kivánatra igény
szalámi
 Naponta kapható frissen készült mindennemű
felvágottak és virsli
 Ugyanott állandóan frissen vágott
liba
 és frissen sürt libaszir kapható
Szalámigyár R.-T.
 Cluj, Malom-utca 8.

ELSŐ ERDELYRESZI ÉS TEL. INTERURBAN
ÉKSZERÁRUGYAR
 Sürgönycim JUVAERE Cluj
 Cluj, Strada Xenophon (volt Szappan-utca)
 Ékszerárugyár és nagykereskedés
 VESZ: legmagasabb VÁLLAL: mindennemű
 árban mindennemű briliáns munkát, je-
 arany és ezüstöt vitást és alakítást
 Gyárt és elad mindennemű ékszerárukat
 Vésnöki műterem. Fogászati arany és
 forrasztó. Arany és ezüst huzalok és
 lemezek. Csak viszonteladók részére!
Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár
 Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt,
 mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gép-
 zsirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz
 és vizes húslejt, nyers és olvasztott
 fagyut

Markovits F. ékszerész! Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánst legmagasabb napi áron veszek.
 Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA! Készíti a legszebb tükroket és butor-
 üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás
 STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20 mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare-Nagyvárad, Nagypiac-tér
Schönberger, Spitz & Co.

Bankhaus
Halpern & Segall
 Centrale: Cernauti, Filialen: Bucuresti, Batati
 Cluj, str Gheorghe Bariliu 2
 Telegr. Adr.: „Halsegbank“
 Agenturen: Chisinau, Jasi
 Übernimmt, Überweisungen auf allen Plätzen der Welt unter kulantesten Bedingungen, sowie alle komerciellen Transaktionen und Bankgeschäfte

Zsák, Zsineg, Ponyva
 Havas Dozso Timisoara.

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!
 A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves figyelmébe!
Ausländer Rudolf
 a volt Ausländer Testvérek cég társtulajdonosa üveg, porcellán és lámpaüzletét megnyitotta Cluj, Calea Regele Ferdinand 37 szám alatt
UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

O S M A N A
 elnevezés alatt új különlegességet bocsátott forgalomba a
KANDIA CSOKOLÁDÉGYÁR
O s m a n a csokoládébomba a legkiválóbb kettős marcipántöltéssel, mely cikk eddigelé kizárólag a nyugati államokban volt kapható.
O s m a n a eredeti csomagolása 30 drb. kilogrammonként, de darab-számra is kapható.
O s m a n a kapható mindenütt, kérje mindenütt!
O s m a n a elsőrendű csokoládé marcipándzsirt
 O s m a n a minősége elismerten elsőrangú

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetnek egyszeri közlési díja szavanként 1 lel. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Jellegű hirdetésre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Angolból, franciából, németből csoportoktatás és privátórák, Calea Victoriei 16 sz. 5178

Intelligens izr. urileány házasság céljából ismeretséget keres csakis izr. férfivel. Cij. a kiadóban. 5175

Nagyobb vidéki városban levő jóforgalmu kézimunka üzletemet női és férfi fehérnemű-áruval bőviteném ki. Teljesen jártas perfekt varrónő tűzlethelyiség és tökéletesítés mellett társul vennek. Ajánlatok „Elsőrangú” jelgére a kiadóba. 5176

שאלות ותרבות Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít
Winkler Mó' szalámigyára
Cluj, Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39 sz. Tel. 12-90. Árjegyzék és מפרט kívánatra ingyen

CORON BLUE (kékítő kocka), kékítő illatos, tinta, párna, festék, kálaplakk minden színben, padlóárgító, garantált minőség, legolcsóbb ár.
Telegram: „LUXOR” Cluj
Telefon 12-97 sz.
LUXOR
VEGYÉSZETI GYÁR CLUJ
Engross engedmény

Engross! Endetail!
Legelőnyösebb berendezési forrás!
Függő és falilámpák, lápos és körégek, bádogmécsek, lámpa- és táblavég de-myonok

Kristályfehér poharak, lámpacsövek, hitelesített vendéglői palackok és poharak
Ausländer Lajos
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul 39. Telefon 954

S. EISENSTÄDTER & Co.
szücs és szőrmeáruháza
Szőrmeáruknban állandóan nagy készlet

Főzlet: Cal. Victoriei 2. - Flók: Óvár, Szentlélek és Kinizsi - utca sarok

Davidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34. Legujabb divat szerint készít kosztümöket, kabátokat. Olcsó árak, pontos kiszolgálás.
Rohát és más szőrmet fest az UNIO gőzmosógár Cluj—Kolozsvár

Papir és fűszernagykereskedők tigyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea” első román krétagyár Cluj.

ROTTMANN KÁROLY ÉS TÁRSAI R.-T.
KIRÁLYI UDVARI SZALLITÓK
GYÜMÖLCSPÁLNKA TERMELES BORNAGYKERESKEDÉS, SZESZSZABADRAKTÁR SZESZDENATURÁLÓTELEP.
RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

A bécsi mintavásáron 1923 március 18-24. között
látogassák meg gyárunkat:
Renner Testvérek és Társa bőrgyár r.-t. Cluj.
Wien: Neue Hofburg Stand No. 4413.

MEGNYILT! Clujon a Bolyai-utcában MEGNYILT! ahol minden e szakmába vágó munkát legujabb divat szerint pontosan eszközölk. Szolid árak!

Lupényi kőszövet
darabos rostált akna és apró
eredeti bányáiban — prompt szállit
RÓZSA & FEHÉR
Timisoara az Urükány-Zsilvölgyi Kőszövbánya R.-társ. Bánát és Délerdély kizárólagos képviselője
Petroşeni Interurban telefon No. 41

Societatea Anonimă pentru Ingrăş m nte Chimice **NITROGEN** Stickstoffdünger Industrie Akt.-Gesellschaft
Műtrágyaipar Részvénytársaság
Instalație electrică 30.000 HP Diciosânmărtin (Jud. Târnava-Mică)
Liferează în orice cantități : Szállítanak minden mennyiségben : Liefern in jeder Quantität :
Carbid, Calcium cianamid, Oxigen, Ammoniac, Spirt de Salmiac
Adresa telegrafică: NITROGEN ■ Telefon 52 ■ Diciosânmărtin (Kisküküllő-m.)